

NEUVOTTELUMUISTIO

Aika: 11.9.2014
Paikka: Kanttila, Vilhulantie 5, Kokoushuone 3, Pieksämäki
Läsnä: Jyrki Hämäläinen, ESA ELY
Esa Rouvinen, ESA ELY
Petri Miettinen, Joroisten kunta
Karita Krooks, Keski-Savon Ympäristötoimi
Hanna Kakriainen, Keski-Savon Ympäristötoimi
Ulla Huopainen, Keski-Savon Ympäristötoimi
Arto Lehtonen, Keski-Savon Vesi Oy
Riikka Salomaa, Metsäkeskus
Kirsti Valkonen, Pieksämäen kaupunki
Petri Soikkeli, Metsänhoitoyhdistys

Aihe: **TERVARUUKINSALON POHJAVESIALUEEN SUOJELUSUUNNITELMAN PÄIVITTÄMINEN**

1 Kokouksen avaus

Petri Miettinen valittiin kokouksen puheenjohtajaksi ja Karita Krooks sihteeriksi. Petri avasi kokouksen ja totesi läsnäolijat.
Pieksämäen rakennustarkastaja Juhani Ronkainen kutsutaan seurantaryhmään jatkossa.

2 Edellisen kokouksen muistio

Onko kirjeet pohjavesiensuojelusuunnitelmasta lähetetty toimijoille?
Joroinen ja Pieksämäki ovat uusimaissa rakennusjärjestystä: uusia määräyksiä mm. maalämpökaivoista pohjavesialueilla.
Hyväksyttiin edellisen kokouksen (10.4.2014) muistio.

3 Suojelusuunnitelman toimenpideohjelman aikataulu ja toimenpiteet

Asutus:

1. Vitikkatien . Syvänsintien alkuosan viemärointiin on tulossa määrärahat.

2. ELY on laatinut Mikkelin kaupungin ja ympäristötoimen sekä vv-liikelaitoksen kanssa ohjeen lämpökaivojen luvitukselle. Ohjeessa on kohteet jaettu AVI:n ja kunnan luvitettaviksi, siten että kriittisillä alueilla vaaditaan pääsääntöisesti aina AVI:n lupa ja muilla alueilla ELY:n lausunnon ja harkinnan perusteella määritellään onko kohde AVI:n vai kaupungin luvitettava. Mallin voisi ottaa käyttöön myös Joroisissa ja Pieksämäellä. Asiassa on tarvetta yhteistyölle rakennustarkastajien kanssa. Sovittiin, että pelisääntötyöryhmä valmistelee asiaa Mikkeliin mallin pohjalta. Esa laittaa mallin jakeluun.

Ohessa Esan lupaamat linkit maalämpöön liittyvään oppaaseen ja ohjeeseen. Toinen on Mikkelin opas ja toinen YM:n opas:

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/40953/YO_2013.pdf?sequence=4

[https://webdom.mikkeli.fi/kunnari/internet_mikkeli.nsf/64436ab8f406db5ac225657c0062b8ac/3c5182c58bc006d7c2257c9b003bd4aa/\\$FILE/ATT3K5S5.pdf/Maal%C3%A4mm%C3%B6n%20lupaohje_Lausunnolle.pdf](https://webdom.mikkeli.fi/kunnari/internet_mikkeli.nsf/64436ab8f406db5ac225657c0062b8ac/3c5182c58bc006d7c2257c9b003bd4aa/$FILE/ATT3K5S5.pdf/Maal%C3%A4mm%C3%B6n%20lupaohje_Lausunnolle.pdf)

3. Alueen viemäröimättömät kiinteistöt on kartoitettu Joroisissa, Pieksämäellä ei vielä kokonaan(?).
4. Onko öljysäiliöiden kartoitus jo suoritettu? Pyydetään säiliötiedot myös ympäristönsuojelun käyttöön.
5. Tarvittavista toimenpiteistä öljysäiliöiden poistoon liittyen tiedottaa Keski-Savon ympäristötoimi alueittain. Kirjeet lähtevät maanomistajille.
6. Kun pohjavesialueen virtausmallit valmistuvat, saadaan ELY:ltä yleisohjeet puutarhojen kemiallisten torjunta-aineiden käytöstä. Yleisohjeiden pohjalta voi työryhmä laatia tarkemmat ohjeet. Mikkelissä on valmisteilla ohjeistus (malli).

Kaavoitus:

7. Joroisissa (eikä Pieksämäellä?) ole vireillä kaavoitusta Tervaruukinsalon alueella. 2-vaiheen maakuntakaavan laadinta on alkamassa, varsinainen laadinta vuosina 2015 - 2016.
8. Riskitoimintojen luvittamisessa huomioidaan hallinto-oikeuksien päätökset. Niihin nojautuen haetaan yhteneväistä käytäntöä pelisääntötyöryhmässä.

Liikenne:

9. Pohjavesisuojauksesta on TE-keskuksessa laadittu(?) menettelyohjeet onnettomuustilanteissa. Mahdollisesti vuonna 2015 selvitetään nykyisten suojausten toimivuutta. Rahoitus on vielä epävarma.
10. Nykyinen arvio valtatie 23:lla kuljetettavien kemikaalien vuosittaisista määristä on noin 10.000 . 250.000 tonnia.
11. Tervaruukinsalon pohjavesialueella ei tienhoidossa käytetä kemiallisia torjunta-aineita. Pikkuteiden tienhoidossa on suuri riski: kemikaalien käytöstä ei tarkempaa tietoa (?).

Maa-ainesten otto:

12. Tavoitteena, ettei uusia ottoalueita enää luonnontilaisille alueille sekä yhteiset määräykset ja valvonta. Pelisääntötyöryhmässä on asia valmisteilla. Uusien ottoalueiden avaaminen kaukosuojavyöhykkeellä? . harkittava pelisääntötyöryhmässä.
Riskien hallinnan onnistuminen edellyttää, että on puututtava eri ottovaiheessa olevien alueiden maisemointiin sekä lupamääräyksissä että valvonnassa.
Ottosuunnitelmien tulee sisältää riittävät aluevaraukset tuotteiden varastoinnille, jolloin muu ottoalue päästään maisemoimaan oton edetessä.
Kotitarvetuotannolle vaaditaan pohjavesialueilla ennakoilmoitus, jonka perusteella saadaan järjestettyä riittävä valvonta niillekin.
13. Onko toiminnanharjoittaja järjestänyt lupamääräysten mukaiset seurannat seuraavissa kohteissa: Pieksämäen autokunta, Kari Kantanen, Lohja-Rudus, Hannu Nyysönen, Savon Kuljetus?
Saataisiinko alueelle toimijoiden yhteistarkkailu käyntiin? Aloite tulisi kai lähteä lupa- ja valvontaviranomaiselta: kutsu neuvotteluun. Esim. jatkuvatoimisia mittareita saa melko edullisesti (500 ” /mittalaite), joiden tarkastamiseksi riittää pari käyntiä vuodessa.

14. Onko vuonna 2011 päättyneiden ottolupien jälkihoidon tarkastaminen kunnissa aloitettu?

Maatalous:

15. Onko selvitetty mahdollisuudet pohjavesialueen peltoviljelysopimuksille tai suoja-
vyöhykkeiden perustamiselle?

Onko tilojen viljavuusanalyysien ja lannoitussuunnitelmien ajantasaisuus tarkistettu?

Metsätalous:

16. 4H-kerhon lannoitesäkkivarasto on siirretty pois pohjavesialueelta.

17. Metsänhoitoyhdistys esittää, että biologinen lannoitus tulisi sallia (esim. tutkitut tuhka-
lannoitteet). Nykyinen suositus on, että niistä pidättäydytään. Tuhkan soveltuvuus esim.
suometsissä selvitetään aina ennen tuhkan käyttöä. tällä hetkellä ei metsänyhdistyksen
alueella käytetä tuhkaa ravinteena, mutta mahdollisuus käyttöön tulevaisuudessa tulisi ol-
la. Jyrki selvittää asian vuoden 2014 loppuun mennessä.

Maisemoiduille alueille ei tuhkan käyttöä hyväksytä, eikä siitä olisi hyötyä(?).

Torjunta-aineiden käyttö kannoissa männynytvitervataudin ehkäisyssä onko urea ja har-
maaorvakkasieni käytettävissä? Riikka selvittää sienien käytön mahdollisuutta.

Tässä Riikka Salomaan lupaama linkki Tukesin listaan pohjavesialueella sallituista torjun-
ta-aineista. Riikka toteaa, että listalla näyttäisi olevan Rotstop (harmaaorvakkavalmiste) se-
kä ureavalmisteet, joita käytetään juurikäävän torjuntaan.

[http://www.tukes.fi/Tiedostot/Kemikaalituotteet/kasvinsuojeluaineet/Pohjavesialueilla_sallit
tu_fi_sv_03072014.pdf](http://www.tukes.fi/Tiedostot/Kemikaalituotteet/kasvinsuojeluaineet/Pohjavesialueilla_sallit tu_fi_sv_03072014.pdf)

18. Laikutus ja äestys maanmuokkaustoimena voisi olla mahdollista pohjavesialueella.

Rehevimmillä pienalueilla tulisi voida käyttää järeämpikin maanmuokkaus.

Ojitus: Reuna-alueilla (turvealueilla) voisi sallia tapauskohtaisesti ojituslaitteet. ELY-keskus
käsittelee ojitusilmoitukset. Metsänhoitoyhdistys: tiedottaminen tarpeen mukaan . jatkuva.

Muut:

19. ELY-keskus on tarkistamassa pohjavesialueen rajausta, mutta GTK:lla on ollut on-
gelmia virtausmittauksissa. Rajaukset voidaan tehdä vasta, kun GTK on saanut pohjave-
den virtaukset selvitettyä.

Pilaantuneet maa-alueet:

20. Toimintansa lopettaneita riskikohteita on noin 9, joiden maaperäselvitykset maksavat
noin 53.000 euroa. ELY voi käyttää selvityksiin 20.000 euroa, loput kustannuksista tulee
kunnille (Joroinen, Pieksämäki, Varkaus). Kuntien kustannusosuuksien jaosta tulee saada
kuntien päätökset. Varkaus ilmoitti osallistuvansa omalta osaltaan, mikäli myös Joroinen
ja Pieksämäki ovat mukana.

Ensin on syytä tehdä esiselvitys, jonka pohjalta voidaan laatia tarkempi suunnitelma.

Tarkemmalla suunnittelulla ja tutkimuskohteiden valinnalla saadaan ehkä kustannuksia
jonkin verran pienemmiksi.

Kun kuntien osallistuminen on varmistunut ja virtausmalli on valmistunut, kilpailutus esi-
selvitykselle ja varsinaiselle tutkimukselle, jotka on parasta hoitaa kuntien puitesopimuk-
sen kautta (sovitaan myöhemmin).

Sähkömuuntajat:

21. Pylväsmuuntajien vaihtaminen pohjavesialueille soveltuviin malleihin on vireillä Savon Voiman verkostoalueella (neuvottelu 11.3.2014). Yhtiön oman selvityksen mukaan heillä on kaikkiaan 118 pylväsmuuntajaa pohjavesialueilla, joista 70 on yhtiö itse luokitellut pohjavesien kannalta riskikohteiksi. Niiden vaihtaminen toteutetaan verkostojen saneerauksen yhteydessä. Verkostojen uusiminen on käynnissä 1950- ja 1960-luvun verkostoissa. Myös haja-asutusalueiden linjojen siirto teiden varsille on käynnissä. Tervaruukinsalon alueella tullaan verkostojen uusimista suorittamaan lähivuosina. Myös Jäppilän Matoniemen pohjavesialueella uusiminen on tavoitteena lähivuosina.

Vedenotto:

22. Keski-Savon Veden valmiussuunnitelman päivitys valmistuu vuoden 2014 aikana. Joroisten vesilaitoksen sai valmiussuunnitelmansa valmiiksi alkuvuonna 2014. suunnitelmat sisältävät myös varautumisen normaaliolojen häiriötilanteisiin.

23. Valkeislammen raakaveden tarkkailun laajentaminen on Joroisten vesilaitoksen vastuulla. Tavoiteaika on vuosi 2014.

24. Pohjavesialueiden merkintä teiden varsilla: vv-laitosten taholta todettiin, että valtateiden osalta vastuutahona tulisi olla ELY-keskus ja pienempien teiden osalta vesilaitokset. Tällä hetkellä ei Joroisten vedenottamon alueella ole kaikilla pikkuteillä pohjavesimerkintöjä. Asia selvitetään ja merkit viedään. (Mikkelissä vv-laitos vastaa myös valtateiden varsilla merkinnöistä).

4 Yhtenäiset lupakäytännöt ja velvoitetarkkailu

Lupa- ja pelisääntöryhmä koostuu kuntien maa-aines- ja ympäristölupaviranomaisista vahvistettuna Jyrki Hämäläisellä. Koollekutsujaksi sovittiin Mikko Luostarinen. Työryhmän kokousmuistiot jaetaan myös seurantaryhmälle.

Lupien ja valvonnan yhtenäistämisen pohjaksi kartoitetaan kuntien myöntämien maa-aines- ja ympäristölupien tämän hetkinen (10.9.2014) tilanne liitteenä olevaan taulukkoon. pelisäännöt laaditaan alkavan talven aikana ja esitellään seuraavassa seurantaryhmän kokouksessa.

5 Maanomistajien ja maa-ainesten ottajien kuuleminen / tiedotustilaisuus

Ennen uusien pohjavesirajausten päätöksiä kuullaan maanomistajia kirjallisesti. Tiedotteen lähettää ELY-keskus. Asiakirjat ovat nähtävillä kunnissa kuulutusaikana.

Maanomistajille ja toiminnanharjoittajille jaetaan myös tiedote lupien ja valvonnan yhtenäistämistä kevättalvella. ELY-keskukselta saadaan maanomistajien yhteystiedot.

6 Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

7 Seurantaryhmän seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään **18.3.2015 klo 9.30** alkaen Varkauden kaupungintalon kokoushuoneessa 1, osoite: Ahlströminkatu 6, A-porras, 3.kerros.

Muistion laati Karita Krooks

Jakelu: Jyrki Hämäläinen, ESA ELY, jyrki.s.hamalainen@ely-keskus.fi
Esa Rouvinen, ESA ELY, esa.rouvinen@ely-keskus.fi
Juha Korhonen, POS ELY, juha.korhonen@ely-keskus.fi
Petri Miettinen, Joroisten kunta, petri.miettinen@joroinen.fi
Mikko Luostarinen, Joroisten kunta, mikko.luostarinen@joroinen.fi
Jani Kasanen, ESPL, jani.kasanen@espl.fi
Karita Krooks, Keski-Savon Ympäristötoimi, karita.krooks@varkaus.fi
Hanna Kakriainen, Keski-Savon Ympäristötoimi, hanna.kakriainen@leppavirta.fi
Ulla Huopainen, Keski-Savon Ympäristötoimi, ulla.huopainen@leppavirta.fi
Arto Lehtonen, Keski-Savon Vesi Oy, arto.lehtonen@varkaus.fi
Riikka Salomaa, Metsäkeskus, riikka-salomaa@metsakeskus.fi
Esa Aholainen, MTK Etelä-Savo, veljekset.aholainen@wippies.com
Petri Soikkeli, Metsänhoitoyhdistys, petri.soikkeli@mhy.fi
Kirsti Valkonen, Pieksämäen kaupunki, kirsti.valkonen@pieksamaki.fi
Pekka Häkkinen, Pieksämäen kaupunki, pekka.hakkinen@pieksamaki.fi
Juhani Ronkainen, Pieksämäen kaupunki, juhani.ronkainen@pieksamaki.fi